

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

KOMUNIKAT PRASOWY nr 64/16

Luksemburg, 16 czerwca 2016 r.

Opinia rzecznika generalnego w sprawie C-174/15
Vereniging Openbare Bibliotheken / Stichting Leenrecht

Zdaniem rzecznika generalnego Macieja Szpunara użyczenie książki cyfrowej jest porównywalne z użyczeniem książki tradycyjnej

Z powyższego wynika, że przepisy ogólne dotyczące prawa użyczenia, które przewidują w szczególności wypłatę słusznego wynagrodzenia dla twórców z tytułu odstąpienia dotyczącego użyczenia publicznego, należy stosować do użyczenia książek cyfrowych

Dyrektywa Unii z 2006 r. dotycząca w szczególności prawa najmu i użyczenia książek stanowi, że twórcy utworu przysługuje wyłączne prawo do zezwolenia na taki najem lub takie użyczenie lub do ich zakazania. Jednakże państwa członkowskie mogą ustanowić odstąpienie od tego wyłącznego prawa w odniesieniu do publicznego użyczenia, pod warunkiem, że twórcy co najmniej otrzymają słuszne wynagrodzenie¹.

W Niderlandach użyczenie książek cyfrowych przez biblioteki publiczne nie jest objęte tymi przepisami. Jednakże Vereniging Openbare Bibliotheken, stowarzyszenie skupiające wszystkie biblioteki publiczne w Niderlandach (VOB), twierdzi, że przepisy te powinny mieć zastosowanie także do użyczenia książek cyfrowych. W tych ramach stowarzyszenie to pozwało Stichting Leenrecht, fundację, której powierzono zadanie pobierania wynagrodzenia należnego twórcom, w celu uzyskania wyroku ustalającego o takiej właśnie treści. Złożony przez VOB pozew dotyczy użyczenia zorganizowanego zgodnie z modelem „one copy one user”: książka cyfrowa, jaką posiada biblioteka, jest pobierana przez użytkownika na okres użyczenia, przy czym przez cały ten okres nie jest ona dostępna dla innych użytkowników biblioteki. Po upływie tego okresu książka staje się automatycznie niezdatna do użytku przez danego użytkownika i może być tym samym wypożyczona przez innego użytkownika.

Rechtbank Den Haag (sąd w Hadze, Niderlandy) stwierdził, że odpowiedź na żądania przedstawione przez VOB zależy od wykładni przepisów prawa Unii i przedłożył Trybunałowi Sprawiedliwości kilka pytań prejudycjalnych.

W przedłożonej dzisiaj opinii rzecznik generalny Maciej Szpunar stanął na stanowisku, że ograniczone czasowo publiczne udostępnianie książek cyfrowych przez biblioteki publiczne może w rzeczywistości być objęte zakresem stosowania dyrektywy w sprawie prawa najmu i użyczenia.

Rzecznik generalny uznał, że prawodawca Unii nie przewidział objęcia użyczenia książek cyfrowych zakresem znajdującego się w dyrektywie pojęcia „użyczenie”, ponieważ technologia książek cyfrowych umożliwiająca wykorzystanie komercyjne była wówczas dopiero w początkowym stadium rozwoju.

W konsekwencji rzecznik generalny zaproponował zastosowanie wykładni „dynamicznej” lub „rozwojowej”, argumentując w szczególności, że użyczenie książek cyfrowych jest nowoczesnym odpowiednikiem użyczenia książek papierowych. Jego zdaniem tylko taka wykładnia jest w stanie zagwarantować skuteczność rozpatrywanego uregulowania w obliczu szybkiego rozwoju technologicznego i gospodarczego.

¹ Dyrektywa 2006/115/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie prawa najmu i użyczenia oraz niektórych praw pokrewnych prawu autorskiemu w zakresie własności intelektualnej (Dz.U. L 376, s. 28).

Rzecznik generalny przypomniał również, że podstawowym celem prawa autorskiego jest ochrona interesów twórców. Tymczasem obecnie biblioteki faktycznie użyczają książki w postaci cyfrowej w oparciu o umowy licencyjne między bibliotekami i wydawcami, co przynosi korzyści głównie wydawcom lub innym pośrednikom w handlu książkami cyfrowymi, a autorzy nie otrzymują odpowiedniego wynagrodzenia. Natomiast gdyby uznać, że użyczenie cyfrowe należy do zakresu dyrektywy, autorzy otrzymaliby z tego tytułu słuszne wynagrodzenie – oprócz wynagrodzenia pochodzącego ze sprzedaży książek – które byłoby niezależne od umów zawartych z wydawcami.

Rzecznik generalny stwierdził także, że wykładnia pojęcia użyczenia w ten sposób, że obejmuje ono użyczenie książek cyfrowych, nie jest sprzeczna ani z celem ani z brzmieniem dyrektywy. Ponadto taka wykładnia nie jest w żaden sposób sprzeczna ani niespójna z poszczególnymi przepisami prawa Unii w zakresie prawa autorskiego ani ze spoczywającymi na Unii zobowiązaniami międzynarodowymi.

Wreszcie rzecznik generalny stwierdził, że wprowadzając odstępstwo dotyczące publicznego użyczenia książek cyfrowych, państwa członkowskie mogą wymagać, by książki te zostały wcześniej publicznie udostępnione przez podmiot praw autorskich lub za jego zezwoleniem lub by pochodziły z legalnych źródeł. Natomiast mechanizm wyczerpania prawa do rozpowszechniania jest jego zdaniem bez związku z prawem użyczenia.

UWAGA: Opinia rzecznika generalnego nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości. Zadanie rzeczników generalnych polega na przedkładaniu Trybunałowi, przy zachowaniu całkowitej niezależności, propozycji rozstrzygnięć prawnych w sprawach, które rozpatrują. Sędziowie Trybunału rozpoczynają właśnie obrady w tej sprawie. Wyrok zostanie wydany w terminie późniejszym.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) opinii jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu przedłożenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793